

Y-Kromozomu (Y-DNA) Haplogrupları

Ayrıntılı Coğrafi ve Ülke Bazlı Baba Soyu (Paternal Lineage) Dağılımı

Ayrıntılı Dağılım Güncellemesi: Bu versiyonda, her bir Y-DNA haplogrubunun küresel yayılımı **ülke, bölge, kabile ve tarihsel göç rotaları düzeyinde** maksimum detayla listelenmiştir.

Haplogrup	Ayrıntılı Ülke, Bölge ve Topluluk Dağılımı	Köken / Dönem	Tarihsel ve Demografik Önem
Haplogrup A	Güney Afrika: Botsvana, Namibya ve Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki avcı-toplayıcı San (Buşman) halkları. Doğu Afrika: Etiyopya (özellikle Nil-Sahra dillerini konuşan topluluklar), Güney Sudan (Dinka ve Nuer halkları), Tanzanya.	~230.000+ Yıl Önce Doğu / Güney Afrika	Y-Kromozomu Ademi'ne bağlanan en doğrudan ve en eski insan genetik hattıdır. Afrika dışındaki topluluklarda doğal olarak bulunmaz.
Haplogrup B	Orta Afrika: Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kamerun ve Gabon sınırlarında yaşayan Mbuti, Biaka ve Baka Pigmeleri. Doğu Afrika: Tanzanya (Hadza yerlileri - ~%50'nin üzerinde), Kenya.	~50.000 Yıl Önce Orta / Doğu Afrika	Sahra Altı Afrika'nın yerli paleolitik avcı-toplayıcılarının ana işaretçisidir. Tarımcı Bantu genişlemesi öncesi dönemi temsil eder.
Haplogrup C	C1 (Kıyı Pasifik): Japonya (özellikle Aynular), mikronezya ve Polinezya adaları. C2 (Sibirya/Moğolistan): Moğolistan (~%50+), Kazakistan, Kırgızistan, Rusya (Yakutistan, Buryatya, Altay, Kalmukya), Kuzey Çin (Mançular). C4: Avustralya Aborjinleri.	~60.000 Yıl Önce Güney/Doğu Asya	C2 alt dalı, Avrasya bozkırlarındaki Moğol-Sibirya göçebeleriyle özdeşleşmiştir ve Moğol İmparatorluğu'nun yayılmasıyla batıya taşınmıştır.
Haplogrup D	Doğu Asya Dağları: Çin (Tibet Özerk Bölgesi - ~%50), Japonya (tüm ülke genelinde ~%35-40, özellikle Okinawa ve kuzeydeki Aynu yerlileri), Hindistan (Andaman ve Nikobar Adaları'ndaki izole Jarawa ve Onge kabileleri).	~60.000 Yıl Önce Asya (Tibet/Yunnan)	Asya kıtasında on binlerce yıl boyunca yüksek dağlar ve izole adalarda korunmuş, kıtanın en eski yerli genetik katmanıdır.
Haplogrup E	E1b1a (Sahra Altı): Nijerya, Gana, Kamerun, Kongo, Kenya, Angola, Güney Afrika (Bantu dillerini konuşan halkların tamamı). E1b1b (Kuzey Afrika & Akdeniz): Fas, Cezayir, Tunus (Berberiler), Somali, Etiyopya, Mısır, Yunanistan, Arnavutluk, Güney İtalya.	~50.000 Yıl Önce Doğu Afrika	E1b1a, Afrika içi en büyük demografik patlama olan Bantu Göçü'nün taşıyıcısıdır. E1b1b ise Akdeniz havzasındaki antik göçlerin önemli bir parçasıdır.
Haplogrup G	G1: Kazakistan (Madjar kabilesi), İran. G2 (Kafkasya & Neolitik): Gürcistan (~%30), Rusya (Kuzey Osetya - ~%70, Çerkesya), Türkiye, İtalya (Sardinya adası - ~%15), Yunanistan, Kıbrıs, Fransa (Korsika).	~30.000 Yıl Önce Batı Asya / Kafkasya	G2a, Avrupa'ya ilk tarımı götüren Neolitik göçmenlerin ana baba hattıdır. Kafkasya'daki dik dağılık coğrafyada izole olarak korunmuştur.
Haplogrup I	I1 (Kuzey İskandinavya): İsveç (~%45), Norveç (~%40), Danimarka, İzlanda, Finlandiya, İngiltere, Hollanda, Kuzey Almanya. I2 (Balkanlar): Bosna-Hersek (~%55, dünyadaki en yüksek oran), Hırvatistan, Sırbistan, Karadağ, Ukrayna, Moldova, Belarus.	~30.000 Yıl Önce Avrupa	Avrupa'nın buzul çağı öncesindeki gerçek yerli avcı-toplayıcılarına ait tek ana haplogruptur. I1 Germen/Viking, I2 ise Slav öncesi yerli Balkan kökenlidir.
Haplogrup J	J1 (Sami/Güney): Yemen (~%70+), Suudi Arabistan, Katar, BAE, Ürdün, Filistin, Suriye, Sudan, Dağıstan (Kafkasya - ~%50+), Irak. J2 (Anadolu/Kuzey): Türkiye (~%24), Gürcistan, Azerbaycan, İtalya, Yunanistan, İran, Lübnan, Kıbrıs, Hindistan (Kuzeybatı).	~30.000 Yıl Önce Batı Asya (Kafkasya/Anadolu)	J1, Sami halklarının genişlemesi ve İslamiyet sonrası Arap göçleriyle yayılmıştır. J2 ise Tunç Çağı deniz medeniyetleri (Girit, Fenike) ve antik tarım kültürleriyle ilişkilidir.
Haplogrup N	Ural-Sibirya: Rusya (Yakutistan - ~%75, Samoyedler, Nenetsler, Nenetsya), Finlandiya	~20.000 Yıl Önce Doğu Asya / Çin	Ural dil ailesini konuşan halkların ve kuzey Sibirya kabilelerinin ana hattıdır. Çin'den yola çıkarak kuzey

Haplogrup	Ayrıntılı Ülke, Bölge ve Topluluk Dağılımı	Köken / Dönem	Tarihsel ve Demografik Önem
	(~%60), Estonya, Litvanya, Letonya, Moğolistan, Çin (Kuzeydoğu).		orman kuşağı boyunca İskandinavya'ya kadar uzanmıştır.
Haplogrup O	O1 (Güneydoğu): Tayvan (yerli kabileler), Filipinler, Endonezya, Malezya, Vietnam, Tayland. O2 (Doğu Asya): Çin (Han Çinlileri genelinde ~%50-60), Kuzey ve Güney Kore (~%40-50), Japonya (~%20), Moğolistan.	~35.000 Yıl Önce Doğu Asya / Çin	Doğu Asya'nın pirinç ve darı tarımı yapan devasa neolitik topluluklarının ana baba hattıdır. Dünyadaki her 5 erkekten biri bu gruba mensuptur.
Haplogrup Q	Amerika Kıtası: Peru, Bolivya, Ekvador, Guatemala, Meksika (Kızılderili yerli kabileleri - ~%90+). Sibirya: Rusya (Yenisey nehir boyundaki Ket halkı - ~%90, Selkuplar, Altaylar).	~30.000 Yıl Önce Orta Asya / Sibirya	Sibirya kökenli olup, Buzul Çağı sonunda Bering Boğazı'nı geçerek Amerika kıtasını baştan başa fetheden ilk kurucu baba hattıdır.
Haplogrup R	R1a (Doğu Avrupa & Güney Asya): Polonya (~%57), Rusya, Ukrayna, Kırgızistan (~%60), Tacikistan, Hindistan (Kuzey - Kast sisteminin üst tabakaları). R1b (Batı Avrupa): İrlanda (~%85), İskoçya, İngiltere, Galler, Fransa, İspanya, İtalya (Kuzey), Kamerun (Çad gölü çevresi).	~30.000 Yıl Önce Avrasya (Sibirya/ Orta Asya)	Hint-Avrupa dillerini konuşan kavimlerin (Yamnaya kültürü) Avrasya bozkırlarından batıya (R1b) ve güneye/doğuya (R1a) doğru yaptığı büyük istilanın genetik kanıtıdır.

Y-DNA vs mtDNA Dağılım Dinamiği Notu: Baba hatları (Y-DNA), tarih boyunca yaşanan savaşlar, hanedanların genişlemesi ve ataerkil göç hareketleri (örneğin Cengiz Han soyu, İstilacı Yamnaya veya Sami göçleri) sebebiyle belirli coğrafyalarda çok ani ve yüksek yoğunluklu yığılmalar gösterir. Bu yüzden coğrafi dağılımı anne hatlarına kıyasla çok daha keskin sınırlara sahiptir.